

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 1 gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Srečno novo leto!

Ta glas se čuje danes iz tisuč in tisuč grl naših vrlih Slovencev. Srečno novo leto kliče sin svojemu očetu, hči materi, prijatelj prijatelju, sosed sosedu. Tudi „Dolenjske Novice“ morajo danes prinesiti prve besede: srečno novo leto vsem Vam bralcem in podpiralcem našim!

Kako bi tudi to pozabile — vsaj smo dobri znanci; šest let imamo priliko med seboj prijazno občevati, si razodevati vesele ure pa tudi tožiti žalostne dneve.

Veselo novo leto! tako Vam voščijo „Novice“ ali dati Vam same srečnega novega leta ne morejo. Kaj bode prineslo, to vé, to določiti more samo eden — vsegamogočni naš Oče v nebesih! Mi le voščimo, Njega pa prosimo, naj spolni naše želje.

Kmetovalci, Vam naj dá obilo prihodkov; rodi naj vam gorica, njiva in travnik, da bodete lahko preskrbeli kar Vam je potrebno! Beži naj od Vas vsaka nezgoda, suša, moča, toča ali mraz, razdirajoča povodenj — pogine naj mrčes, ki Vam dela kvar pri Vašem trudu!

Rokodelec, Tebi želé „Novice“ dela dovolj, obilo zaslužka. Potrebe so tudi pri Tebi vedno več. Naj se torej vrnejo časi, ko je imelo zlato dno pošteno rokodelstvo!

Vsem pa želimo zdravje na duši in telesu, najbolj pa milost Gospodovo, brez katere je človek broneč bron, prazen klas — v sredi gnjilo jabelko.

Bodite torej, dragi bralci, vrli kristijani, verni katoličani! Delajte po zapovedih sv. cerkve! Ljubite pa tudi svoj narod! Ljubite mili jezik slovenski, katerega Vas je učila kot malo dete Vaša ljubeča mati. Biti slovenskega rodu naj bode vsakemu ponos. Zato naj se nihče pri popisovanju ne naznani za kaj družega nego Slovenca! — Sramota mu, kedor bi storil kaj tacega!

Vsakdo naj spolnuje v novem letu vestno svoje dolžnosti kot človek, kot katoličan, kot Slovenec — in solnce sreče bode posijalo gotovo tudi pred naš prag!

Veselo novo leto!

Gospodarske stvari.

Dolenjski kmetovalci, pripravljajmo se na železnico.

(Dalje.)

Najfinejši ječmen za pivarstvo je hanoški, pridelovan v Hani na Moravskem. Ni pa nikakor izključeno, da se ne bi dal porabiti tudi drugod pridelani ječmen; istina je, da se dandanes porabi kaj dosti slovaškega ječmena za napravo piva. Sploh porabuje se ječmen, naj bode že kjer si bodi pridelan, samo da je težak, in pa kar je poglavita stvar, bolj mehak, torej lahko kaljiv. Pravi, za pivarstvo primerni ječmen, ima vedno ceno kakor pšenica, navadno pa še dosti višo. Na mestu bilo bi torej gotovo, na Dolenjskem pričeti delati poskušnjo s pridelovanjem pivarskega ječmena. Posebno v krajih, kjer imajo njive v ravninah in ne v osušnih hribih, naj bi se lotili te poskušnje boljši večji gospodarji. Naročili naj bi si seme pravega hanaškega pivarskega ječmena (to je poletni ječmen) ter ga z vso marljivostjo pridelovali. Pridelano blago ponudili naj bi pa potem c. kr. kmetijske družbe domačim pivarjem v Ljubljani, da ga skusijo. Ako bode blago ugajalo, oddajalo se bode prav gotovo veliko lože, kakor pa na primer pšenico, kajti pivarji si bodo prihranili že samo na voznini (frohtu) kaj dosti. In segali bodo že samo zaradi tega rajši po domačem blagu, ako bi bilo tudi, kar je mogoče, nekoliko slabši mimo tujega.

Najfinejši že večkrat odlikovani hanaški pivarski ječmen za seme, ima na prodaj gospod Franc Vodička, posestnik v Smržici v Hani na Moravskem. Torej gospodarji na šentjernejskem, kerškem, kostajniškem, škocjanskem, šentrupeškem itd. polji, dajte dajte, skusite precej prihodnje leto z pridelovanjem pivarskega ječmena. Naročite si po več skupaj pravega semena, in nasejajte ga bolj redko na dobro pognojene njive, na katerih bode letos ozimina tako marsikje le kaj slaba. Ta poskušnja vas ne bode stala Bog vedi kaj. Zguba je že celo nemogoča. Prav mogoče pa je, da se vam odpre ravno v pridelovanju pivarskega ječmena prav dobri, gotovi vsakoletni vir gospodar-

skega dohodka, naj se že domače dolenjske pivarne vstanove ali pa tudi ne. Torej na delo brez odloga! Kaj pa s hmeljem?

Hmelj so pridelovali pred prilično prav malo leti v Avstriji le na Češkem, posebno okolo Zateca (Saaz) kjer raste najboljši, torej najbolj sloveči ter najdražji hmelj, potem v Moraviji, Galiciji, Zgornji Avstriji.

Ker je pa hmelj dosegel nezaslišano visoko ceno, (stari cent stal je v letih 1850. do 1860. 380, da že celo do 400 gld. a. v. in dandanes stane še najboljši 140 do 160 gld., najslabši pa 80 do 90 gld.) in ker se ga na oralu pridelava lahko povprek 6 do 8 centov; lotili so se pridelovanja hmelja tudi po drugih deželah, na primer na Koroškem, posebno pa na Štajerskem.

Vsled veliko obširnejšega pridelovanja hmelja, posebno pa še vsled večih zaporednih prav dobrih letin mu je pala cena kaj močno. Vendar se pa pri hmelju kaj lahko zgodi, da mu cena kar na mah zopet visoko poskoči. Pa ako tudi ne, dokler se plačuje po 80 do 90 gld. stari cent, izplača se še vedno prav dobro, pridelovati ga, kajti po tej ceni odvrže oralo še vedno 480 do 720 gld. kosmatega dohodka. Na Kranjskem ne vemo, da bi hmelj kje drugod pridelovali, kakor ob štajerski meji ob Savi, pa še tam pred ko ne le v prav majhni meri, le bolj za poskušnjo. Vsaj za poskušnjo zasadili naj bi ga tudi drugod po Dolenjskem. Posebno na pravem mestu bi bila zasaditev hmelja po prav nizkih že skoraj v ravnini ležečih vinogradih, katere je trtna uš že uničila, kateri so pa tudi za njive vendar le že skoraj prestrmi, ali pa prekamniti. Po Dolenjskem vspeva divji hmelj zelo povsod prav dobro, prav hud gozdnarski plevel nam je. Brez vsega dvoma bode vspeval torej pridelovani še toliko boljše, le pričeti je treba.

Boljši posestniki, lotite se torej tudi hmelja. Združite se v vsakem večjem kraju po trije, štirje skupaj, in obrnite se ali do kmetijske šole na Grmu, (katera bode prihodnje leto s hmeljem sama začela) ali pa naravnost do c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani, da vam preskrbi poduk, kako hmelj pridelovati, da vam preskrbi pa tudi potrebnih sajenic, in to iz krajev slovečega hmelja. Ako se bode hmelj dobro obnašal, in ako mu ne bode cena od več nizka, imeli bomo tudi v njem na Dolenjskem lep bogat vir gospodarskih dohodkov. Ako pa iz jednega ali družega vzroka nikakor ne bode kazalo z njim vkvarjati se, opustili ga bomo lahko kadar bomo hoteli. Radi poskušnje pač ob vse ne bomo, ampak znabiti le ob prav malo, ako ne še celo ob nič.

(Dalje prih. dajič.)

Prvi pridelek v cepljenem ameriškem trsji na Veliki Dolini.

Začetkoma letošnjega leta sporočal sem v „Dol. Nov.“ o prvem nasadu ameriškega trsja, ter njega cepljenji in rašči. Naj pa danes povem, kako se je sponesel prvi pridelek.

Govoreč o pridelku, moram reči, da je bil izvrsten na vseh tistih trtah, ki so bile leta 1888 kot reznice vsajene, in l. 1889. v drugi polovici aprila pocepljene na mestu in na rašči, — toraj ne iz zemlje vzete. Nasproti pa je izmej tistih, ki so bile l. 1889. iz zemlje vzete ter cepljene v roki, obrodila le sem ter tje katera trta. A rezine izredile so si dolge in močne. Postale so ipak še le v drugem letu toliko krepke, kakti one na mestu cepljene vže v prvem.

Ne rečem preveč, ako trdim, da pridelek na ovih zadnjih še-le vlani, l. 1889., na mestu cepljenih, bil je izvanredno obilen. Mnogi obiskovalec ga je občudoval, in bil napolnjen z zaupanjem, češ, vendar se da iz amerikanke nekaj narediti. Naj govore še številke. Gorej omenjenih trt je 132 komadov, in dale so 1 hektoliter mošta. V tej primeri dal bi torej oral do 48 htl. ali 85 avstr. veder. Ako računamo v naših starih vinogradih v dobri letini po 40 veder na oral, vidimo, da dobro obdelan novi ameriški vinograd obeta polovico više. In ako pomislimo, da smo sè stariimi vinogradi zadovoljni, ako daje oral tudi samo 20 avst. veder, smeli bomo toliko bolje še zadovoljni biti, ako bodo dajali novi vinogradi i polovico manj, kakor je pokazalo ovih mojih 132 trt, t. j. na oral 24 htl. ali 42 avstr. veder. Pri tem smemo tudi računati, da sedanje lepe cene bodo se skoraj gotovo ohranile tudi v prihodnje, in da bode pridelovalcu n. pr. 20 veder vina za leglo toliko, kot do sedaj 35 veder. Vinoreja toraj obeta izplačevati se tudi poleg obdelovanja po novem načinu — z ameriškiimi nasadi. Toda rečem s povdarkom, to bode obveljalo le samo v dobrih legah, na izbranem zemljišči in poleg najbolj razumnega in skrbnega obdelovanja.

Naj več pozornosti je dalje treba pri volitvi trt, katere hočemo cepiti na ameriško podlago. Že zaradi boljšega pridelka potrebno je zbirati cepiče iz plemenitejših in primerniših trtnih vrst; kajti ne sponesejo se vse jednako. Nenavadno lepo so mi obrodile: kraljevina, žlahtnina, krhka in lipovinska črnina. Jedni sami kraljevinski grozd tehtal je 95 dek, toraj blizo 1 kg. Po pol kg. pa jih je več bilo iz vsake vrste. Videti je, da tem štirimi vrstami zlasti vgaja ameriška podlaga. Kot posebnost naj omenim še nekaj. Neka jako močna črno-lipovinska trta bila se je spomladi pri obdelovanji čez polovico

natrla, in ravno na cepljenji. Dvomiti je bilo, bode li še kaj ž nje. Toda privezana v svoji naravni legi h kolu, zarastla se je popolnem dobro, ter obrodila 17 — beri: sedemnajst — čvrstih grozdov. Misliti bi toraj bilo, da cepljenke niso vendar niti na samem cepu tolikanj občutljive. Taisto potrjujejo tudi strokovnjaki poslani v Francijo, kjer so našli vže 17 let staro cepljeno trsje.

Iz tega izvemo, kaj je pod gotovimi pogoji mogoče doseči. Ali krivo bi pa bilo, misliti, da taki vspehi se bodo dosegli povsodi. Ker poskušam z nasadom ameriškega trsa na različnih prostorih, moram omeniti tudi dokaj slabejega vspeha, pač na nepriležnem zemljišču, katero obhajati ne bode kazalo. Prav dobro pa smo pogodili v mnogih ozirih z nasadom vinograda, kateri se izdelava na račun Kostanjeviške kmetijske podružnice, oziroma velesl. deželnega odbora. Kljub tukajšni poletni suši toliki, da se je na plitvih tleh usušalo drevje, prijel se je večidel nasajeni trs. Krasno je odgnala Riparia sauvage, blizo jednako i Solonis, Othello in Jork Madejra; manj pa Viala, koja se je sicer pa tudi prijela večinoma. Izmed cepljenk odgnale so one, ki so bile sajene v toplem majniku večidel vse, a mnogo slabeje pa so se prijele one, ki so bile v zgodnji spomladi iz zemlje vzete, meseca marca pocepljene, nato v kleti v svizu ohranjene, ter posajene vže v mrzlotnem aprilu. Vendar, kar se jih je prijelo, odgnale so krepke mladike, katerih jedna, vsajena 17. aprila, bila je vže obrodila.

Iz tega se vidi, da v začetku je treba le poskušati v malem, in to z mnogovrstnimi reznicami, in na različnih zemljiščih, in pri cepljenji z boljšimi vrstami domačega trsa. Take poskušnje v mali meri ne stanejo Bog vedi koliko, so zelo kratkočasne, in koristne. Kar vgaja naj bolje, tega se je potem še le poprijeti v veči meri. Le tako je mogoče doseči gotovega vspeha, in vinorejo ne le ohraniti, ampak jo tudi zboljšati. Nikomur nočem delati prevelicega upanja, še manj mu ga pa hočem jemati. Velikoveč izrečem na podlagi dosedanjih skušenj svoje prepričanje, da vinorejo je v neki gotovi, če tudi ne po vsi dosedanji meri mogoče rešiti, in da se to doseže, želim vsem dolenskim vinorejcem: pogum, vstrajnost, in — božjo pomoč!

Brulec.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

V Judenburgu bivajoči socialistični rogovileži so se svojimi časniki nahujskali delavce v rudokopih v Fohnsdorfu, da so ustavili delo. Okr. glavar je izdal okrožnico, v katerej naznanja, da bo odpustila družba vse delavce, ako v dolo-

čenem času ne prično zopet dela. Lepe božične praznike so hujskachi vzročili tem rudokopom!

Zadnje dni je potrdil **cesar** postavo, ki določuje, da se združijo predkraji okoli Dunaja — v „Veliki Dunaj“. Če bo to tudi dotičnim krajem na korist, bode pokazala bodočnost.

Razprtije mej **Mlado-** in **Staročehi** vedno napredujejo. V zadnjih dneh so pristopili celo nekateri odlični poslanci staročeskega kluba v tabor mladočeski. — Radi teh homatij je odložil mandat tudi vodja českega konservativnega plemstva knez Karol Schwarzenberg, češ, da ni več verjeti tudi danaj besedi in je sit strankarskega ruvanja.

Precej po novem letu se prične zopet delovanje nekaterih **deželnih zborov**. Češki je oklican dne 3. januarja. Dolenje avstrijski nadaljuje svoje delovanje vže pred novim letom; Tirolski se snide 8. januarja. Jako važnega pomena bode Češki in Tirolski. Zastopniki raznih narodnosti bodo odločevali o celokupnosti Češke in Tirolske.

Škof **Litomeriški** je za Božič izdal pastirski list o narodnostnem miru. Mej drugim pravi: Cerkev je vsak čas priznala jednake pravice vsakemu narodu. Nikdar ni delala sile kakej narodnosti. Cerkev ne dovoljuje le, ampak ukazuje naravnost, naj vsaki ljubi svoj jezik in narodnost. Pri tem pa tudi, da je greh ona slepa ljubezen do narodnosti, ki zakriva napake lastnega naroda, in vrlin družega noče priznati. Vsaka krivičnost in zaničevanje družih narodnosti naj jenja; mejsobojno spoštovanje in ljubezen naj zavladata ter doneseta človeštvu moč in jedinstvo. „Res lepe besede, ki veljajo tudi nam!“

Znani bivši minister in c. kr. namestnik v Trstu baron **Pretis** je umrl.

Kaj je novega po širokem svetu?

Ruska vlada je odločila državno podporo onim uradnikom iz Finlandije, ki prihajajo v notranjo Rusijo, da se popolnoma priučijo rusčine. Jednako podporo je privolila tudi finlandskim učiteljem, ki se hočejo priti učiti na učiteljsko pripravnico v Petrograd. — Židje niso nič kaj vneti za vojaško suktnjo. Na Ruskem se je vsako leto odtegnilo mnogo mladih židov vojaščini s tem, da so jo popihali preko mej. Vlada je nalagala globo takim družinam, ker je pa niso plačevali, razdelila je vso zaostalo globo kot davek mej vso židovsko prebivalstvo.

Na **Irskem** je nastal razpor zavoljo vodje Parnella, ki je bil, kakor znano, obsojen. Katoliški Irci so se ga jeli sramovati in se v več shodih izrekli proti njemu. Pri volitvah dne 22. dec. je zmagal njegov nasprotnik Henessiy.

V Rimu so se sv. oče kardinalom, ki so jim častitali za božične praznike, bitko pritožili o krivici, ki jo dela laška vlada. Mej drugim so rekli: „Zahvaljujem se za voščilo, s katerim želite mir sv. cerkvi. Mej temi tolažbami pa čutim britke bolečine, katere prizadevajo sv. cerkvi ravno ona ljudstva, ki vživajo še posebne dobrote sv. cerkve. Italijani sami se hočejo bojevati z njo. S tem menijo, da storé kaj dobrega za deželo, pa vzročujejo jej le bedo, razpad in prihodnjo nesrečo. Najhuje divjajo v Rimu samem, in vendar ne nasprotuje sv. cerkev italijanskemu prestolu, marveč ga še uterjuje“. Naposled izražajo sivolasi sv. oče iskreno željo, naj bi se vrnila Laška k poprejšnjim dobrim načelom.

Piše se nam:

Iz Kostanjevice. — Bralcem „Dol. Novic,“ je znano, da snujemo v Kostanjevici posojilnico, kakoršnih je po Slovenskem že mnogo. Dne 8. decembra je bil v Vel. Dolini sklican shod gospodarjev te občine, da bi osnovalni odbor zvedel, kakošnega mnenja so kmetje, ki so od Kostanjevice najbolj oddaljeni. Zbralo se je bilo v šolskem poslopju nad poldrugsto kmetov. Pazno so poslušali, ko sta jima g. župnik Brulec in pisalec teh vrstic razlagala, kako in zakaj se bo osnovala posojilnica ter sta navzoče prosila, naj to kar so čuli tudi drugim povedó. Povpraševali so tudi nekateri to in ono, kar se jim je ravno važno zdelo. Videti je bilo, da se ljudstvo zanima za posojilnico in da udov ne bo manjkalo. Je pa tudi resnica, da če je kje posojilnice treba, treba je v našem okraju. Pri nas kmet nima vsaki čas denarja na razpolaganje za razna. dostikrat silna plačila; če ima še kaj vinograda, dobi denar še-le v jeseni iz njega; a če ima živinče, prodati ga tudi ne more in spraviti v denar kadar bi hotel. Prisiljen je iskati pomoči pri bolj premožnih sosedih, kateri mu, če zna lepo prositi, sicer posodijo, pa ne njemu ampak sebi v korist.

Obresti se računijo malokedaj pod 10%, navadno po 15% pa tudi višje. Ne davno mi je pravil nekdo, ki je vzel 200 gld. na posodo, da se je moral zavezati plačati 15% in sicer vse eno, ali svoto vrne v enem letu ali pa v enem mesecu. Obresti se morajo odšteti že naprej za eno leto. Dobivajo se tudi taki dobrotniki, ki posojujejo svoj denar za male obresti; 1 kr. od goldinarja na dan, — kar znaša samo 365 odstotkov na leto. Sploh posojuje se z malo izjemo tako, da se mora, kdor denarja potrebuje, v kratkem času popolnoma zatreti. Vsled tega se kmetje kosajo, da je strah. Prave kmetije ginejo, a kajzarstvo in osebenstvo se še dalje bolj množi. Može, ki se ne strašijo truda, da bi se oživila

posojilnica, ki bo imela namen kmeta rešiti ode-ruhov, bodo za ta okraj veliki dobrotniki. Če bi imeli kaj tako vnetih podpornikov, kakor je g. župnik Brulec, bi bilo vse delo pač lahko, a takih je malo.

Iz sodraške občine. — „Lukamatijo“ bode demo dobili, to vé že vsak otrok po Dolenjskem. Vse navadno le ugiba, kje da bode šla železnica. Pri nas to zanimanje za železnico bolj spodrina cestna proga iz Ložkega potoka, ker kmetje tej cesti veliko več važnosti pripisujejo. Koliko da bode ta cesta Ložkemu potoku koristila, to vsak lahko izprevidi; kajti izvažal se bode les iz Ložkega potoka na kolodvor, promet bi znal postati velik in Sodražica se zopet povzdigniti do stare veljave na tržni dan v četrtkih.

Kakor čujemo je deželni zbor dovolil zgradbo te ceste iz Ložkega potoka v Sodražico in nadalje od Vinic v Ribnico, ki bode stala okoli 31.000 gld. in povrh jo hoče še podpirati z 10.000 gld. in jej posoditi 6.000 gld. brez obresti. Hvaležni moremo biti posebno poslancu kmetjskih občin g. P. Pakižu, ki se je za to progo dosti doma trudil in tudi v visokem deželnem zboru dobro potegoval, g. Gödererju, oskrbniku orteneške grajščine, ki je to cesto trasiral in tudi okrajnemu cestnemu odboru; služila bode v prvi vrsti Ložkem potoku, potem Sodražici in Ribnici. Se vé da ni tudi to vsem prav, posebno posestnikom in gostilničarjem, naseljenim ob cesti iz Sodražice do Blok, ki bodo res potem v denarnem obziru škodovani. Ali ti naj pomislijo, da se mora gledati le na splošno korist in cesto izpeljati v vseh obzirih, kakor mogoče bolj strokovnjaški. Notraujci pa nam nikaner ne zavida te železnice in to cesto, vi imate že železnico, dozdej — je bila vam sreča mila, naj bode pa nam tudi enkrat.

Res se sliši tudi kedaj kmeta godrnjati. Zdaj se je še kaki krajcar z blagom pridobil, izvažalo se je dosti blaga iz Ljubljane. Resnica je to! Koliko jih pa je, ki niso z blagom nič zaslužili, pa si vendar opomogli! Treba se bode poprijeti bolj živinoreje, domače obrti in drugih tacih koristnih reči in vse bode napredovalo.

Vpraša se le, ako je treba izpeljati novo cesto iz Sodražice, oziroma iz Vinic do Ribnice? Kakor slišim, smo vsi kmetje iz sodraške občine proti temu in tudi veliko drugih. Zakaj kmetom novih bremen nalagati?! Ali bode res nova cesta do Ribnice dosti krajša? Da, eden kilometer in ta bode stal 20.000 gld. Izpeljana bode morala iti po močvirnatih tleh. V Ribnici nimajo še pravega mesta za kolodvor, vsak gleda bolj na svojo korist. Dela naj se na to, da bode stal med Žlebičem in Ribnico in akoravno bode malo bolj oddaljen od Ribnice, vendar bode pridobljen tisti kilometer, dati ne bode treba kmetom 20.000 gld.

ne bode treba popravljati stare ceste, ki bode vstric z novo, in lahko se bode reklo: gledalo se je na splošno korist! Ribnica se pa bode s časom razširila in taisti prostor, na katerem bi se morebiti zdaj širil kolodvor, bi se potem res skrbno porabil.

(Vreda. Sprejeli smo ta dopis, ker hočemo vsakemu dati prostor, da pové svojo misel, ako ravno so morda ljudje, ki mislijo drugače. Čas in zrel premislek bode vse prav vravnal.)

Iz Medvedjega sela. — Počastimo hrast! — V letu imamo 12 mesecev — ali samo september ima zlate dneve, v katerih si zamoremo kupiti obleko, obuvala in drugih potrebščin.

Tako govore tisti, ki so poberali ježice

Kako težavno je obdelovati zemljo? Delavec mora biti trden, pehati se mu je na vso moč, segati mora v žep, a vendar se mu še nazadnje rada ponuja zguba. Pri ježicah je druga; delo ni težavno — in ježicovi denar se sme porabiti. Ako kmet proda vola, kravo, kaj bode vpregel, molzel? Navadno mora kupiti drugo živinče. Da se je za ježice dobilo veliko denarja, najbolj vé g. Salek v Sevnici, nekatere hiše dobé po 100 gld. brez žuljev. Pa to še ni vse; pojmo gledat na ceste. Vše pred 50 leti so izvažali dolge hrastove v Trst nepretrgano — dandanes pa dobivajo ljudje stotine, tisočake za železniške prage (švelarje.)

Česa se nam je pa še nadjati za prihodnost? „Slabega“. — Velike meče sekira, male končava pasoča se živina, hlasta po njem, ne zanaša mu kakor lovec v gorenjskih hribih ne divjeje kozi!

Zato moramo bolj paziti na hrast, kakor doslej. Pa tudi ni tako težavno. Hrast ni izbirljiv, povsodi raste: na travniku, na polju, v gozdu — še mesto stare lipe pred hišo se kaj bogato obnaša.

Da bi se ljudje zmodrili ter hrast bolj sadili, bolj varovali, kjer vže rase — našim naslednikom bi se vsipal denar. Potreba je vže velika.

Od nekod z Dolenjskega. — Ni čudno, da Bog ne da blagoslova svojega, ker se največi prazniki navadno najgrše obhajajo. Pri nas so praznik-brezmadežnega spočetja delali mladenči sramoto celi fari — sebi pa pogubo kopali. Med prvo in drugo službo božjo so pili žganje — domu grede pa govorili take, da jih krščanski jezik ne sme ponavljati.

Povejte, bralci „Dol. Nov.“ — se li spodobi, ako mladenči gredé od službe božje vriskajo in nespodobno prepevajo? kaj bote še le rekli, ako vam povem, da se jim dostikrat pridružijo še celo možje?! — Kolikokrat čujemo župnika svariti in prositi, naj se vendar ne pije tako stupena pijača — heruš — ali zastonj! Naši mladenči in možje si mislijo, da morajo bolj poslušati krčmarja, kakor g. župnika. Pa ljubi farani, krčmar vas sili

s strupeno pijačo ne v vašo, ampak v svojo korist: diše mu vaše težko zaslužene desetice! Če bode pa vse desetice znesli krčmarju — s čim si bode kupili potrebnega? Siromaštvo vže sedaj trka pri mnogih na vrata, kaj pa bode, ako bomo še to malo kar imamo, zabijali po nepotrebem?

Vi krčmarji pa posnemajte očeta Ceneta: bil je krčmar in pošten mesar, čeravno pijancu med službo božjo nikdar ni točil ne vina ne šnopca!

Domače vesti.

(Imenovanje.) Deželni šolski svèt je imenoval g. A. Žumra nadučiteljem in vodjo prvi mestni deški šoli v Ljubljani

(Štirideset letnico) svojega službovanja je obhajal dné 30. decembra v ožjem družinskem krogu gosp. J. Pajnič, vrhovni nadzornik c. k. finančne straže. Je prav vesten, vljuden in obče spoštovan uradnik. Bog ga ohrani še mnogo let, kličemo mu tudi mi za njegovo štirideset letnico!

(Pokopali) smo na božični dan obče spoštovano g. Josipino Skaberné, tukajšno posestnico, ki je umrla v 72. letu svoje dóbe. Znamenito je to, da je na mrtvaškem listu kot sožalujoča še njena mati, ki je doživela redko starost 94. let. Lep spreved je kazal, koliko spoštovanja je ranjca gospa vživala. Naj v miru počiva.

(„Dolenjsko pevsko društvo“) je dne 19. decembra t. l. pri svojem občnem zboru izvolila v novi odbor sledeče gospode: Anton Virant, predsednik, Fran Rozina, podpredsednik, Ignacij Klinc, blagajnik, Otmar Skale, arhivar, dr. Štefan Kraut, tajnik, Anton Burger, Lavoslav Ropas, Viktor Nieferglass in V. Bahar odborniki, Ignacij Sitar in Fran Štukelj nadomestna odbornika.

(Občni zbor „Dol. Sokola“) bil je 13. dec. ter je izvolil gg.: Fr. Rozina, predsednikom; dr. Fr. Prevca, podpredsednikom; Fr. Sakserja, tajnikom; Tone Viranta, blagajnikom; odbornikom: Ig. Klinca, Vik. Nieferglassa in Sim. pl. Sladoviča.

(Nesreča.) Pretečeni ponedeljek se je na trgu pripetil žalosten dožodek, o katerem smo dobili daljše poročilo, ki ga radi pomanjkanja prostora ne moremo priobčiti. Dopis obsoja onega gospoda, kateri bi kot župan moral znati, da se ne sme po trgu hitro voziti. Še bolj gré obžalovati, da kot zdravnik ni skočil hitro raz voz in pomagal nesrečnej ženi, katero je povozil in precej poškodoval. Ženo so morali nesti v mestno hišo in potem še le iskati zdravnika.

(Okrajna bolnišna blagajna) za politični okraj novomeški se je ustanovila in prične delovanje 1 jan. t. l. Plačilne naloge in legitimacije dobé člani še ta teden. Veak rokodelec in učenc

je dolžan biti vsled drž. zak. od l. 1888 ud te blagajne, mojstrov dolžnost je de avca ali učenca precej pri vstopu v delo tej blagajnici naznaniti, drugače bodo kaznovani. Plačati je delavcu od vsacega zasluženega gold. 2 kr. na teden, 1 kr. plača mojster, (zaslužek je računjen sedaj 90 kr. na dan za delavca, poslovođje 1 gold. 10 kr. za učenca 35 kr., hrana je všteta med plačo.) V slučaji bolezní dobi vsak član 60% t. j. od zasluženega gold. 60 kr. podpore na dan skozi 20 tednov, prosto zdravniško pomoč in zdravila, v slučaji smeti 20kratni dnevni zaslužek za pogreb. Blagajna mora plačati tudi štiri tedne bolnišnico in prevoz tja. Pri plačevanju računa se teden 6 dni, pri bolezní pa 7 dni, tako, da je nedelja tudi plačana. Mojstri in sinovi njihovi niso primorani biti člani tej blagajni, vsaki drugi pa mora biti član. Za vplačilo odgovorni so mojstri; isti se bodo tirjali, in če potreba, političnim potom po c. kr. okr. glavarstvu rubili. — Toliko naznanjamo vsem obrtnikom, da se bodo vedeli po tem ravnati.

Odbor okrajne bolniške blagajne.

(Na Primskovem) je umrl dné 22. dec. čast. g. Juri Humar, župnik, ki je bil znan po vsem Dolenjskem in dalje po svojem zdravljenji z natornim magnetizmom. S tem je bil velik dobrotnik raznim bolnikom. Naj v miru počiva!

(V doberniški občinski zastop) so voljeni: Janez Zupančič iz Ljuže soglasno in sicer v tretjič županom; svetovalcem: Jože Verce iz Korit; Julij Treo iz Male vasi; Matevž Zupančič iz Doberniča; Anton Grandovec iz Preške; Jože Rojic iz Sela.

(Pokladajte ptičem hrane!) Ne moremo dovolj toplo priporočati našim kmetovalcem in prijateljem vrtov pokladanja hrane v tem hudem zimskem času. Opomniti moramo, da bode letos mnogo rujavih hroščev (Maikäfer) in poleg teh gotovo tudi obilo družih merčes. Stotero se vam bode poplačevalo to trošenje hrane! Spomnite se na požrešnost predlanskih črvov, kateri pridejo letošnjo pomlad na dan kot uničevalni kebrí! Zabranite vsem paglovcem lovenje prekoristnih ptičev!

(Koristna knjižica.) Ker se po Kranjskem širi tako zvana egiptovska bolezen na očeh, spisal je g. dr. F. Keesbacher podučno knjižico o tej bolezní. Na 15 straneh je navedeno vse, kar je ljudstvu treba vedeti o tej bolezní. Knjižica se bo razposlala vsem županstvom in prodajala po 3 kr., da si jo more pač vsak lahko omisliti, kedor se hoče poučiti o tej bolezní.

Razne vesti.

* (Stare poštne marke) smejo se vsled narredbe trgovinskega ministerstva rabiti še do 30. junija t. l. Potem obroku se bodo mogle brezplačno zamenjati še pri vseh poštah uradih.

* (Pred porotniki) je bila dné 23. dec. v Celovci obravnava radi uboja v Podkloštroj o priliki zadnjih deželno-zborskih volitev Zatoženec M. Ulbing, katerega je zagovarjal dr. Tavčar, so porotniki spoznali nedolžnega z 11 glasovi proti 1. Obsojen je bil le na 14 zapora radi lahke telesne poškodbe volilca Cajnarja.

* (Statistično.) Najnovejše poročilo statističnega osrednjega odbora poroča, da je bilo v preteklem letu v Avstriji brez Ogerske 3,835.674 otrók, ki so dolžni obiskovati šolo. Od teh ni šol obiskovalo 21.895 radi dušnih in telesnih nezmožnosti in 365.598 radi nemarnosti. Ljudskih šol je bilo 16.688, meščanskih 415 in poleg teh 976 zasebnih, toraj skupaj 18.079. Učiteljev je bilo 44.835 in 13.913 učiteljic. Vsi ti otroci bodo v malo letih polnoletni in kot taki odločevali osodo Avstrije. Ni toraj vse eno, v kakem duhu se vzgojujejo in boj za versko šolo nepotreben! marveč vreden najhujšega znoj!

* (V Št. Pavlu) v Minessoti v Ameriki izhajajoči list „Wanderer“ poroča: „Vesel dan za nas ameriške Slovence v Indijan Bochu je bil 27. avgust. Pel je slovenski rojak, doma iz Tuhinjske doline, g. P. Roman Homar iz reda sv. Benedikta, novo sv. mašo. Arhidijakon mu je bil J. Buh, generalni vaker driludske škofije, župnik J. Trobec je bil dijakon in drugi azistenje naši rojaki. Pridigoval je P. Alojzij v slovenskem jeziku, tako tudi popoldne J. Solnce. Ameriškem Slovcem je ostal ta dan v najlepšem spominu.“

Smešnica.

(Sanje.) A. Kaj se ti je nocoj sanja'o? B. ali ne veš? Sanjalo se mi je, da sva se skupaj v lepi kočiji vozila, in se tudi zvrnila. Sedaj pa še prašaš, kaj se mi je sanjalo.

(Siten gost.) Nekega dne pride v stanovanje neke gospe, njeni dobri prijatelj, katerega pa ona ni kaj rada videla. Ona se hitro skrije za omaro in sicer tako, da so ji spodaj noge vun gledale. — „Kje je tvoja mama, ljubo dete?“ praša ta nepriljubljen gost — „Ona je šla vun“, odgovori mala lažnjivka. — „Tako! Le povej tvoje materí, kadar bodo šli vun, da naj nikar nog doma ne pozabijo.“

(Iz otročjih ust.) Deklica: „Mati, od kod pride, da ženske dobé kmalu sive lase?“ Mati: „Ako ji otroci preveč nagajajo in jo jezé.“ Deklica: „O mati, potem ste morali pač vi zeló jeziti vašo mamicó, ker imajo uže bele vse lase.“

Sejmovi na Dolenjskem:

Prosenca: Dne 2. v Radobovi vasi in v Ribnici; dne 5. v Novem Mestu; dne 10. v Zalogu; dne 12. na Vidmu (poleg Krke); dne 13. v Novem Mestu in v Metliki; dne 17. v Cerkljah; dne 26. na Vinici.

Loterijske srečke.

Trst	13. decembra	39	26	64	32	5
Gradec	20. „	52	32	76	80	19
Trst	27. „	65	71	76	42	29

Vsem sorodnikom,
prijateljem
in znancem

srečno novo leto!

Janez Krajec.
lastnik bukvarne in tiskarne.

Anton in Neža Korenčan

voščita vsem sorodnikom in prijateljem
— srečno novo leto 1891. —

Javna zahvala.

Podpisani odbor si šteje v dolžnost, zahvaliti se tem potom v prvi vrsti odboru tukajšnjih gospá, v katerem so jako marljivo delovale gospe: Gerdešičeva, pl. Schwarzova, Slančeva, Pauzerjeva, Ogoreutzeva, Skedlnova, Škrleva in Guštinova; v drugej vrsti zahvaliti se nam je vsem blagim darovalcem, kateri so s svojo dobrotljivostjo pripomogli k blagemu uspehu, da se je moglo toliko dec opraviti s potrebno zimsko obleko, in dalje tudi vsem pospeševalcem sijajnega uspeha. Naznaniti nam je tudi dolžnost, da je v ta namen, za drugo leto prebitka od Miklavževega večera 10 gold, kateri so naloženi v poštnoj hranilnici pod števil. 27.135.

V Novem mestu 16. decembra 1890.

Odbor „Dolenjskega Sokola“

Ščurkolovke,

ali pasti za kuhinjske grile loviti, izdeluje klepar ali špenglar Kaitna v Radečah ob Zidanem mostu. Pasti so iz ploščevine ali pleha in stane jedna 80 kr. — Vsaka boljši hiša si gotovo želi to nesnago iz hiše odpraviti in to se lahko in gotovo stori v kratkem času, če se nastavi v na sredi te pasti prirejeno majhno skledico malo strdi ali sladkorja. [217—2]

Tone Virant,

trgovec v Novem Mestu

ima v zalogi čevlje (Stiefletten und Nieder-schuhe) za gospe in gospodičine iz usnja in bronella (Lasting) po prav nizkej ceni in dobro blago. — Tudi šopke in vence za ženitovanja se pri njem dobé. (9—1)

Odgovor članov Meščanske garde.

Podpisani objavimo, da se odbor s člani Meščanske garde ni še popolnoma sporazumil.

Za Mestno Meščanske garde Godbo.

August Küssel, Josip Jazbec, Franz Goleš,
Karl Kunc. (6—1)

Razglas.

Pri knez Auerspergoví graščini v Soteski od-dalo se bode 14. januarja 1891 po javni dražbi v triletni najem:

1. Gostilna v Soteski, pri kateri je tudi ondašnja mostna mitnica vračunjena, z vskljeno ceno 120 glđ.
2. Mlin, stope in žaga v Soteski, z vskljeno ceno 280 glđ.

Dražbeniki naj pridejo 14 januarja 1891 ob 2. uri popoldne v logarsko pisarno v Soteski, pošta Dvor in naj prinesó saboj varščine za polovico vskljene cene.

(8)

Oskrbništvo.

Vavpet

se išče, kateri se zamore izkazati z dobrimi spričevali. Natančneje se izve v Otoški grajščini. Pošta St. Peter pri Novem Mestu. [221—2]

Za grajščino na Strugi

išče se pridna kuharica, ki bi bila ob enem skrbna oskrbnica ter se z dobrimi spričevali izkaže. — Ponužbe naj se pošljejo z naslovom:

(3—1) Antonia pl. Fichtenau, pošta Novo mesto.

600 veder vina, (10—1)

mej tem 300 veder izrstnega blaga od leta 1890 je naprodaj. — Kje pové vredništvo „Dol. Novic.“

Slovenske knjižice

za poduk v angleškem jeziku, o meri, vagi, denarju itd. v Ameriki jako pripravne, lahko zapopadljive in koristne, toraj vsakemu potovalcu te dežele neobhodno potrebne, prodaja in pošilja po poštaem povzetju ali proti naprej plačilu po 55 kr.

Jos. Paulin v Ljubljani

(1—1) posredovalna pisarna za potovanje po celem svetu.

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem svojo, že pet let obstoječo

bukvoveznico

razširil, in si več strojev omislil, ter zamorem sedaj vsem spoštov. naročilom točneje in fineje postreči. — Za obilna naročila se vljudno priporočam

[211—3]

J. Krajec.

Lepo stanovanje (2-1)

sè štirimi sobami v I. nadstropji in pripadajočimi prostori oddati je v najem v Rozinatove na gradu v Kandiji.

Zahvala.

Meni podpisnemu pogorela so poslopja v Strmemrebru pri Krškem, ki sem jih bil še-le letos pri

vzajemni zavarovalnici „Konkordija“

zavaroval. „Konkordija“ je moja škodo po svojem glavnem zastopniku v Ljubljani gosp. Ign. Valentinčič-u v mojo popolno zadovoljnost cenila in po okrajnem zastopniku na Krškem g. Janozu Sterletu tudi že izplačala. Za solidno postopanje in točno izplačanje se zavarovalnici „Konkordiji“ in njenemu glavnemu zastopniku gosp. Ign. Valentinčič-u najtopleje zahvaljujem ter jo vsakemu, kdor se zavarovati želi, iz lastne skušnje najtopleje priporočam.

Na Krškem, dne 7. decembra 1890.

K. Wanič s. r.,

poškodovanec.

(4-1)

T. Ferfila s. r.,
občinski tajnik, priča.

J. Radič s. r.
priča.

Na prodaj so

za polovico kupne cene

[218-2]

knjige „Maticе Slovenske“

izdajane od začetka t. j. od leta 1867 inclus. 1890.
Več se izve pri A. D. v Trebnji poste restante.

Javna zahvala.

Podpisanim pogorela so poslopja, katera so bila še le kratek čas zavarovana pri vzajemni zavarovalnici „KONKORDIJI“. „KONKORDIJA“, katere glavni zastop ima v Ljubljani g. Ign. Valentinčič, nam je vsem trem v našo popolno zadovoljnost zavarovane zneske popolnoma izplačala, ne da bi bila kateremu le najmanjši znesek odtegnila. Za tako solidno postopanje se zavarovalnici „KONKORDIJI“ najtopleje zahvaljujemo ter jo vsakemu, kdor se zavarovati želi, iz lastne skušnje najtopleje priporočamo.

Brezovdol pri Ambrusu, dne 1. nov. 1890.

Jožo Kastelic, Ant. Šinkovec, Jera Šinkovec,
poškodovanci.

Fr. Lobe s. r.,
podpisal in priča.

(5-1)

Potrjuje županstvo v Ambrusu.

L. S.

Fr. Perko s. r.
župan.

FRANC ZESSER,

zaloga špecerijskega blaga in moke iz paro-mlina.

Vošim vsem p. n. odjemnikom srečno,
veselo Novo leto.

Priporočam se objednem za vsa cenjena naročila, katera bodem vestno in v občo zadovoljnost izvrševal.

Z spoštovanjem

Franc Zesser.

(11)

K r š k o!

Po najnižjih cenah!

Poštena mera in vaga!